

УДК 657.22:630

*Б.М. Богач, к.е.н., Буковинська державна
фінансова академія, м. Чернівці*

ОРГАНІЗАЦІЯ АНАЛІЗУ ВИКОРИСТАННЯ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ В УМОВАХ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ

Встановлено, що засобами підвищення ефективності діяльності підприємств лісового господарства є диверсифікація, суть якої полягає в розподілі зусиль та капіталовкладень між різними видами діяльності (створення рекреаційних зон, поліпшення якості довкілля тощо).

Ключові слова: організація аналізу, аналітичний процес, лісове господарство, системне використання продуктів, побічна продукція, диверсифікація.

Постановка проблеми. В умовах переходу до ринкової економіки власники та управлінський персонал потребує не тільки облікової інформації, констатації фактів господарської діяльності, а й визначення причин і наслідків економічних явищ, процесів, відносин суб'єктів, встановлення резервів покращення фінансових результатів та фінансового стану підприємства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемам вдосконалення організації обліку та аналізу на підприємствах присвячені праці таких вітчизняних вчених, як: М. Т. Білухи, Ф. Ф. Бутинця, Б. І. Валуєва, З. В. Гуцайлюка, В. О. Ластовецького, І. Д. Лазаришиної, Є. В. Мниха, Л. В. Нападівської, В. Ф. Палія, М. С. Пушкаря, В. В. Сопка, І. Д. Фаріона, Ю. С. Цал-Цалка, П. Я. Хомина, Р. Л. Хом'яка, М. Г. Чумаченка, С. І. Шкарабана та ін. Питання організації обліку й аналізу на виробництві досліджували зарубіжні науковці, зокрема: І. А. Басманов, Я. В. Соколов, С. О. Стуков, А. Д. Шеремет та ін.

Вивченням теоретичних і практичних аспектів обліку й аналізу та з'ясуванням їхньої ролі у комплексному використанні продуктів лісового господарства займалися такі вітчизняні і зарубіжні економісти, як: П. В. Васильєв, І. В. Воронін, Ф. Гунтер, Ф. Т. Костюкевич, І. М. Синякевич, Ю. Ю. Туниця, І. В. Туркевич, М. В. Чернявський, А. Й. Швиденко та ін.

Постановка завдання. Метою даної роботи є теоретико-методичні засади та рекомендації щодо вдосконалення організації аналізу на підприємствах лісового господарства.

Виклад основного матеріалу. Як відмічають проф. І. Д. Фаріон та І. В. Перезовова [2, с. 266], для самого підприємства важливо не стільки визначення його фінансового стану, скільки проведення постійної роботи, спрямованої на його поліпшення. Проф. І. Д. Лазаришина вважає, що особливістю економічного аналізу є те, що він обслуговує фінансово-економічні, соціально-економічні, техніко-економічні, еколого-економічні та інші інтереси заці-

кавлених осіб. Науковий підхід до організації економічного аналізу реалізується, починаючи з проектування і закінчуючи отриманням інформації на виході з підсистеми економічного аналізу. Він уособлюється у використанні методу організації економічного аналізу, науково-обґрунтованих методик економічного аналізу, систем аналітичних показників, принципів економічного аналізу [1, с. 83]. Проведене нами на підприємствах лісового господарства дослідження дозволило встановити, що питанням організації економічного аналізу приділяється недостатньо уваги і тому є актуальним і важливим ідентифікувати основні об'єкти організації аналітичного процесу як технологічної сукупності.

Ми вважаємо, що аналітичний процес на підприємствах лісового господарства варто організувати з дотриманням нижченаведених пропозицій.

За період розвитку людства виникало багато напрямів використання лісових ресурсів, серед яких виділяються основні складові лісового природокористування, що здійснюються одночасно і безперервно [3], а саме: біосферне прижиттєве використання лісів; побічні користування; бджільництво; мисливство; рибальство і рибництво; еколого-функціональне лісокористування; заготівля деревини в процесі головних рубок; сільсько-господарське використання земель лісового фонду; відновлення лісових ресурсів; формування й вирощування високопродуктивних лісостанів; лісохімічне користування лісами; рекреаційне лісокористування; захист і охорона лісів; управління і моніторинг лісів.

Лісокористування – це діяльність людини, спрямована на створення, відновлення, вирощування і формування лісостанів на захист, охорону, вилучення і використання лісових ресурсів для біосферних вселюдських, суспільних та індивідуальних потреб.

Організація виробничого обліку та аналізу багатопільового господарювання в лісах, сприятиме сталості галузі, подальшому зростанню ефективності побічних користувань. Дари лісу необхідно використовувати максимально ефективно. Деякі побічні користування, при правильному та організованому їх використанні, могли би з часом перетворитись у відокремлені галузі лісового господарства, це такі як: підсочування лісу, бджільництво, рибальство, грибоваріння. Розвиваються швидкими темпами в Карпатах такі види користування лісом, як рекреаційне та курортно-санаторне.

На Міжнародній конвенції ООН в Ріо-де-Жанейро (1992) визнано пріоритетним напрямом лісової політики той, який забезпечує комплексне використання всіх компонентів лісу.

Одним із шляхів підвищення ефективності діяльності підприємств є диверсифікація. Суть диверсифікаційної діяльності полягає в розподілі зусиль та капіталовкладень між різноманітними видами діяльності, безпосередньо не пов'язаними один з одним. У такому випадку, якщо в результаті непе-

редбачених подій один вид діяльності буде збитковий, то інший вид буде приносити прибуток.

Процес диверсифікації може розглядатись у двох аспектах: у широкому змісті – це розширення сфери діяльності будь-якої організації, незважаючи на те, до якої сфери економіки вона належить; вузьке розуміння – це стосовно різноманітних галузей і сфер підприємницької діяльності. Крім того, варто розрізнити концентричну та горизонтальну диверсифікацію. Концентрична диверсифікація – це поповнення асортименту виробами, схожими на товари, що випускаються на підприємстві. Горизонтальна диверсифікація являє собою поповнення асортименту новими виробами.

На підприємствах лісового господарства підвищення ефективності діяльності є диферсифікація виробництва в напрямку освоєння рекреаційних територій на базі власних лісових господарств та системне використання ресурсів лісового господарства. За стратегією диверсифікації, держлісгоспи можуть вирішити цілий ряд завдань: надання принципово нових видів послуг для лісових підприємств на базі створення рекреаційних зон, з метою отримання додаткових прибутків; поліпшення якості довілля; досягнення позитивного соціального та економічного ефекту.

Ефективність диверсифікації визначається через формування вигод і витрат, які носять економічний, соціальний та екологічний аспекти.

Системне використання продуктів лісового господарства шляхом безвідходної технології обробки деревини, комплексного використання побічних продуктів лісу, системне освоєння рекреаційних можливостей лісних угідь веде до значного зростання рентабельності господарств, більш обґрунтованого розподілу загальногалузових витрат між підгалуззями і на цій основі до суттєвого зниження собівартості продукції та підвищення продуктивності лісового господарства.

Висновки. Приєднання України до СОТ потребує від підприємств лісового господарства радикального переосмислення змісту, методів та інструментів планування й управління витратами виробництва, які дозволять адаптуватися до досконалих конкурентних змін зовнішнього ринкового середовища. Зниження витрат виробництва полягають у широкомасштабному безвідходному виробництві та комплексному використанні компонентів лісу, що зробить можливим отримання підприємствами лісового господарства прибутків від використання продуктів та корисностей лісу за рахунок організації обліку й аналізу та отримання значних додаткових продуктів лісу, а також на підприємствах лісового господарства для підвищення ефективності діяльності є диверсифікація виробництва в напрямку освоєння рекреаційних територій на базі власних лісових господарств та системне використання ресурсів лісового господарства.

Список використаних джерел

1. Лазаришина І. Д. Методологія та організація економічного аналізу: Монографія. – Рівне: УДУВГП, 2004. – 112 с.
2. Фаріон І. Д., Перезовова І. В. Організація обліку, контролю й аналізу: Навчальний посібник/ За ред. доктора економічних наук, професора І. Д. Фаріона. – Тернопіль: Економічна думка, 2004. – 487 с.
3. Черневий Ю. І. Структурно-типологічні особливості природного лісового покриву Придністровської височини на Передкарпатті / Ю. І. Черневий // Наукові праці: Лісівнича Академія Наук України. Вип. 2. – Львів, 2003. – С. 79-81.

Annotation. *Achieving the modern aims of economic activity in the conditions of limitation of resources, globalization of competitive activity, requires a search and introduction of the new scientifically grounded methods of account and analysis. Means of increasing for effectiveness timber enterprises' activity are: diversification – its essence contains distribution of efforts and investments among different kinds of activities: it's making the recreative zones, improvement the quality of the environment etc.*

Key words: *organization of analysis, analytical process, forestry, system use of products, side products, diversification.*

18

УДК 657

О.Є. Шмигель, к.е.н., старший викладач,
Чортківський інститут підприємництва і бізнесу ТНЕУ

ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У статті висвітлено питання щодо обґрунтування необхідності посилення організаційних питань фінансового обліку в сучасних умовах та визначення шляхів і напрямків формування його організаційно-методичних аспектів, спрямованих на підвищення ефективного обслуговування управлінських рішень.

Ключові слова: *фінансовий облік, організація бухгалтерського обліку, облікова політика, аналіз фінансових результатів, нормативна концепція фінансового обліку.*

Постановка проблеми. Для організації нормального функціонування будь-якої ланки економіки вкрай необхідно мати вірогідну та об'єктивну інформацію про її майновий стан, грошовий та фінансовий стан, результати роботи (прибутки, доходи чи збитки), а також процеси їх формування як на своєму підприємстві так і в партнерів. Таку інформацію надає бухгалтерський облік. На його основі здійснюється об'єктивний аналіз та аудит. У сучасних